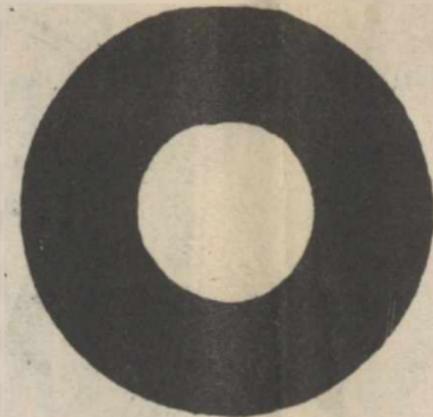

ΒΕΡΟΙΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
1991

Έτος ίδρύσεως 1965
Αρ. φύλλου 4.551
Μητροπόλεως 72
Τιμή φύλλου δρχ. 50

Αδέσμευτη καθημερινή εφημερίδα του Νομού Ημαθίας

Γιορτάζεται
το Ολοκαύτωμα
στη Νάουσα

Θέσεις για την πολιτική στρατηγική του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος

* Έχουμε γράψει και άλλες φορές για την ύπαρξη και στη Βέρροια της "Κίνησης Σημίτη" την οποία αποτελούν στελέχη από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ τα οποία όπως δηλώνουν δεν θέλουν να υποκύψουν σε αναχρονιστικές επιλογές και σε ξεπερασμένη πολιτική και τρόπο σκέψης.

Με αφορμή τα σχόλια που γίνονται τελευταία τόσο για την ύπαρξη της "τάσης Σημίτη" όσο και για τον ίδιο τον κ. Σημίτη, ο κ. Κώστα Κάκκας στέλεχος της "τάσης" μας έστειλε αντί άλλης απάντησης - τοποθέτησης, τις "θέσεις για την πολιτική στρατηγική του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος" του Κώστα Σημίτη, που λόγω του μακρού τους θα τις δημοσιεύσουμε σε συνέχειες. Μαζί ο κ. Κάκκας μας έστειλε και μία επιστολή η οποία αναφέρει τα εξής:

"Αγαπητέ "ΛΑΕ",
Επειδή πολλές λόγος γίνεται τελευταία για τον εκσυγχρονισμό του Σοσιαλιστικού Κινήματος στην Ελλάδα, θα ήθελα να παραθεσω στοιχεία από τις θέσεις για την πολιτική στρατηγική του βιβλίου του Κώστα Σημίτη αφού όπως είναι γνωστό και στην Ημαθία δημιουργήθηκε από καιρό η τάση που αναζητά μία άλλη αντίληψη πολιτικής αμφισβήτησης της κοινωνικής δομής της χώρας".

Οι θέσεις για την πολιτική στρατηγική του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, γραμμένες από τον Κώστα Σημίτη αναφέρουν τα εξής:

Α ΜΕΡΟΣ

Οι θέσεις για την πολιτική στρατηγική του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος οφείλουν να απαντήσουν σε δύο ερωτήματα:

α. Με ποιά τρόπο το ΠΑΣΟΚ θα κινητοποιήσει τις κοινωνικές δυνάμεις που θα στηρίξουν ένα πρόγραμμα σοσιαλιστικού εκσυγχρονισμού και,

β. Με ποιά τρόπο το ΠΑΣΟΚ θα επανακτήσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία για να εφαρμόσει ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Η εκλογική αποτυχία του ΠΑΣΟΚ πιστοποιεί το αδιέξοδο μιας πολιτικής που δεν αμφισβήτησε την υφιστάμενη κοινωνική δομή της χώρας και άσκησε την εξουσία με τον τρόπο που καθιέρωσε μεταπολεμικά η ελληνική Δεξιά, δηλαδή με τις προδιωρισμένες από πολιτικές σκοπιμότητες κρατικές παροχές.

Το ΠΑΣΟΚ οφείλει να αναζητήσει μια άλλη πολιτική, αν θέλει να διαμορφώσει και να καθοδηγήσει ένα ρεύμα πλειοψηφίας. Η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα σε οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση. Κρίση που έχει τις οικονομικές και κοινωνικές της ρίζες στην ένταξη της χώρας στη διεθνή οικονομία και στην αδυναμία της ελληνικής κοινωνίας να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της ένταξης αυτής. Η ελληνική κοινωνία δεν είναι σε θέση να διαμορφώσει τα πρότυπα και τις διαδικασίες που θα επιτρέψουν να ανταπεξέλθει με επιτυχία στο διεθνή ανταγωνισμό. Το ΠΑΣΟΚ οφείλει, για να καταστήσει ρεύμα πλειοψηφίας, να διαμορφώσει αυτά τα πρότυπα και αυτές τις διαδικασίες.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η κοινωνική δομή που κυριαρχεί στις αναπτυσσόμενες βιομηχανικές χώρες της Ευρώπης είναι διαφορετική από εκείνη που υπάρχει στην Ελλάδα. Εκεί η κοινωνία αποτελείται από μια μεγάλη πλειοψηφία εργαζόμενων με αξέση εξαρτημένης εργασίας,

ένα μικρό αριθμό αγροτών και αυτοαπασχολούμενων και ένα περιορισμένο στρώμα κεφαλαιούχων.

Στη χώρα μας ο αριθμός εκείνων που ασκούν εξαρτημένη εργασία μόλις ξεπερνάει το ένα τρίτο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Το ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού έχει σχεδόν σταθεροποιηθεί στο ένα τέταρτο του συνολικού ενεργού πληθυσμού, παραμένοντας ωστόσο σε επίπεδο τρεις φορές ψηλότερο από τον μέσο όρο της Κοινότητας. Τέλος, οι αυτοαπασχολούμενοι εκτός του αγροτικού τομέα αποτελούν ποσοστό ίσο περίπου με εκείνο των μισθωτών, που είναι το υψηλότερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων στην Κοινότητα.

Η ενσωμάτωση της ελληνικής αγοράς στην ευρωπαϊκή και η βαθμιαία προσαρμογή του ελληνικού θεσμικού πλαισίου στο κοινοτικό, ασκούν πολλαπλές πιέσεις στην ελληνική κοινωνική δομή. Οι αγρότες που έχουν μικρό ή μέσο κλήρο δεν μπορούν να εξασφαλίσουν πια με τις τιμές της αγοράς ένα ικανοποιητικό εισόδημα. Οι βιοτέχνες και οι μικροεπιχειρηματίες βρίσκονται αντιμέτωποι με ανταγωνιστικά προϊόντα που υπερτερούν ως προς την ποιότητα ή την τιμή, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις τους να συναντούν αυξανόμενες δυσκολίες. Η αρχή μέχρι σήμερα συσσωρευμένη του κεφαλαίου επιταχύνεται κάτω από την πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού με αποτέλεσμα η μέση, αλλά και μεγάλη ακόμα, ελληνική βιομηχανία, καθώς και οι εργαζόμενοι σ' αυτές, να αντιμετωπίζουν πολύ σκληρότερες όρους επιβίωσης.

Οι νέες δυνατότητες των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων παραμένουν, δέκα χρόνια μετά την ένταξη στην Κοινότητα, περιορισμένες και ασαφείς. Τούτο γιατί η θέση της χώρας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας είναι υποβαθμισμένη και δεν έχει ακόμα αποκρυσταλλωθεί. Η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η επιμόρφωση, όπως και η αγορά εργασίας δεν λειτουργούν ικανοποιητικά. Όλο και περισσότεροι νέοι δεν βρίσκουν δουλειά. Η ανεργία, η υποαπασχόληση και οι χαμηλές αμοιβές παραμένουν κεντρικό πρόβλημα της οικονομίας.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης στην ευρωπαϊκή και στην ευρύτερη διεθνή αγορά δημιουργεί κλίμα ανασφάλειας και προκαλεί έντονες πιέσεις προς το κράτος να αντιμετωπίσει εκείνο τις επιπτώσεις της ένταξης ακόμα και αν χρειαστεί να αναστείλει την εφαρμογή του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου.

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Κυρίαρχο γνώρισμα του τρόπου άσκησης εξουσίας που εφαρμόστηκε μετά το τέλος του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου ήταν η έντονη διανεμητική παρέμβαση του κράτους. Η κρατική παρέμβαση αποτέλεσε για τη συντηρητική παράταξη το μέσο για την ενίσχυση της ηγεμονεύουσας κοινωνικής ομάδας, για την επίτευξη ενός πύο αποτελεσματικού ελέγχου της κοινωνίας και, τέλος, για την πραγματοποίηση αναγκαίων κοινωνικών συμβιβασμών. Στόχος της ήταν η αναπαραγωγή των υφιστάμενων κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων.

Αυτή η κρατική παρέμβαση πήρε ποικίλες μορφές. Πιο χαρακτηριστικές ήταν η προστασία των επιχειρήσεων από τον εξωτερικό ανταγωνισμό, η απλόχερη χορήγηση δανείων και η ανοχή απέναντι στην παραοικονομία και στη φοροδιαφυγή. Οι πολιτικές αυτές είχαν σαν φυσιολογική συνέπεια τον κατακερ-

ωτισμό του κεφαλαίου και την εξάρση της αυτοαπασχόλησης. Στις "κρατικές παροχές" πρέπει να συμπεριληφθεί και η χωρίς φραγμούς εκμετάλλευση της φύσης, που είχε σαν συνέπεια την ανενόχλητη καταστροφή του περιβάλλοντος.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΝ/ΝΟ ΣΗΜΙΤΗ

Το πρότυπο εξουσίας της Δεξιάς στηρίχθηκε στη δημιουργία προσόδων από το κράτος και στην, μέσω αυτών, άσκηση έντονης κρατικής διανεμητικής παρέμβασης, που τελικά συντηρούσε τις κρατούσες οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις. Κύρια χαρακτηριστικά αυτής της συντηρητικής πολιτικής ήταν η ευκαιριακή και ασυστηματοποίητη διανομή παροχών, η διόγκωση της εξαρτημένης από το κράτος απασχόλησης και η αναγνώριση του ρουσφετιού ως αναγκαίας και τρέχουσας πρακτικής. Μοναδικό της δε κριτήριο ήταν η συντήρηση των πελατειακών δικτύων των βουλευτών και η εξασφάλιση της νομής της εξουσίας από το κόμμα.

Αυτό το πρότυπο άσκησης εξουσίας επηρέασε αποφασιστικά τη συγκρότηση και τον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας μας. Σε αντίθεση προς όλες τις άλλες χώρες της Κοινότητας, στην Ελλάδα η πλειοψηφία των μισθωτών απασχολείται στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Από το δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα εξαρτώνται επίσης σε μεγάλο βαθμό τόσο οι αγρότες όσο και οι αυτοαπασχολούμενοι. Οι πρώτοι υπολογίζονται σε συνεχείς επιδοτήσεις για να αυξησουν την ισχυρή απόδοση του μικρού τους κλήρου. Οι δεύτεροι επιζητούν κρατικές εγγυήσεις, προνομιακά επιτόκια και επιχορηγήσεις για να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό. Οι επιχειρηματίες, τέλος, έχουν αναγάγει την κρατική στήριξη σε απαραίτητη προϋπόθεση της επιχειρηματικής δραστηριοποίησής τους.

Αυτή η πραγματικότητα μεταφέρει το επίκεντρο των κοινωνικών αντιθέσεων από το ταξικό επίπεδο στο επίπεδο της διεκδίκησης από το κράτος. Η κοινωνική και πολιτική διαπάλη αφορά κυρίως τις προσόδους που μπορούν να εξασφαλιστούν από το κράτος και τη ροή κοινωνικών πόρων.

Στην πράξη, όμως, λόγω της στενής σύνδεσης που υφίσταται μεταξύ κράτους, κυβερνήσεως και κόμματος, οι διεκδικήσεις των διαφόρων ομάδων απευθύνονται τελικά στο κόμμα. Ετσι, συγκροτήθηκαν κόμματα που ήσαν εκλογικοί μηχανισμοί, άριστοι πελατειακών δικτύων και μοχλοί για την εξασφάλιση προσόδων με τη βοήθεια του κράτους.

Το ΠΑΣΟΚ το 1981, προσπαθώντας να αναστρέψει την κατάσταση της κρατικής παρέμβασης, χωρίς, ωστόσο, να αμφισβητήσει αυτό το πρότυπο άσκησης εξουσίας. Η μέχρι το 1981 κυρίαρχη επιδίωξη ενίσχυσης των σχέσεων εξουσίας με κίνητρα προς το κεφάλαιο αντικαταστάθηκε με μια προσπάθεια ενσωμάτωσης ενός ευρύτερου κοινωνικού χώρου, που αποτελούσε έως τότε τον φτωχό συγγενή της κρατικής φροντίδας. Η κρατική παρέμβαση διατήρησε τη λογική της διαμόρφωσης των κοινωνικών σχέσεων με μοχλό τη δημιουργία προσόδων και τη διανεμητική λειτουργία

του κράτους παροχών.

Το ΠΑΣΟΚ, με αυτόν τον τρόπο, πέτυχε μια - κυρίως ενδοταξική - ανακατανομή των εισοδημάτων και τον σχετικό

περιορισμό των ανισοτήτων. Ενίσχυσε, όμως, τον ιδιότυπο πελατειακό χαρακτήρα της κυβερνητικής δράσης. Οι κρατικές παροχές και οι αντίστοιχες πρόσδοδοι για κάθε κοινωνική ομάδα κατανέμονται με βάση πολιτικές σκοπιμότητες και πολιτικούς συσχετισμούς. Η κατανομή τους, τις πύο πολλές φορές, δεν ακολουθούσε ορθολογικά κριτήρια για την οικονομική ανάπτυξη, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και την προστασία του περιβάλλοντος.

Δεν είναι, λοιπόν, παράδοξο, πως, και στα χρόνια που κυβερνούσε το ΠΑΣΟΚ, διατηρήθηκε και ενισχύθηκε η προϋπάρχουσα κοινωνική δομή με υψηλή αυτοαπασχόληση, που στηρίζεται στην παραοικονομία, με υψηλό ποσοστό αγροτών, χάρη στην επιδότηση μη παραγωγικών δραστηριοτήτων, και με εκτεταμένη απασχόληση στο δημόσιο τομέα, με χαμηλή αποδοτικότητα και χαμηλές αμοιβές. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος συνεχίστηκε. Το συντηρητικό φαινόμενο αυτό να υποχωρήσει οξύνθηκε. Η οικονομία και η κοινωνία αντί να αποκτήσουν αυτονομία απέναντι στο κράτος διαπλέχθηκαν ακόμη περισσότερο μαζί του με αποτέλεσμα την ακόμη μεγαλύτερη αποδυνάμωσή τους.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Το κράτος παροχών και το συνδεδεμένο με αυτό πρότυπο άσκησης εξουσίας έχουν φτάσει τα όριά τους. Λόγω της ένταξης της χώρας στην διεθνή οικονομία και κοινωνία, το διανεμητικό σύστημα, που αποτελούσε τη βάση για την επίτευξη των αναγκαίων κοινωνικών συμβιβασμών, αποδεικνύεται πια ανεπαρκές, για τους μέχρι σήμερα αποδότες παροχών, και άδικο, για όσους δεν είχαν ακόμα συμμετοχή στη "διανομή". Οι κρατικές παροχές δεν μπορούν πλέον να λύσουν το πρόβλημα της επιβίωσης. Αγρότες, επιχειρηματίες, επαγγελματίες ζητούν την διεύρυνση και τη μεγέθυνση των ενισχύσεων που τους παρέχονται. Όσοι δεν έχουν εξασφαλίσει προσόδους ζητούν συμμετοχή στο σύστημα.

Εντείνεται έτσι η αντιπαράθεση των κοινωνικών ομάδων μεταξύ τους και με το κράτος, καθώς και η αδυναμία των κυβερνήσεων, λόγω ανεπάρκειας των πόρων να ανταποκριθούν, στις πιέσεις και να ικανοποιήσουν τις προσδοκίες. Συνέπεια όλων αυτών είναι η απώλεια της εμπιστοσύνης προς την πολιτεία και η αναξιοπιστία των κυβερνώντων που υποσχονται και δεν εκπληρώνουν τις υποσχέσεις.

Η πολιτική της Κοινότητας για τη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς και για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση σχεδιάζεται με πρότυπο τις αναπτυσσόμενες βιομηχανικές κοινωνίες. Η πολιτική αυτή έχει ως προϋπόθεση μια κοινωνική και οικονομική οργάνωση που διακρίνεται από σχετική αυτονομία και της κοινωνίας και της οικονομίας απέναντι στο κράτος και που μπορεί να επιλύσει μόνη της τα προβλήματα της εξελίξεώς της καθώς και να προσαρμόζεται προς τις κατευθύνσεις της κοινοτικής πολιτικής χωρίς άμεσες κρατικές παρεμβάσεις.

Η δισυνδεδεμένη με το κράτος, ελληνική κοινωνία δεν έχει τις ίδιες δυνατότητες αντίδρασης και προσαρμογής. Οι πελατειακές αλληλοεξαρτήσεις, η συντηρητική συγκρότηση, η εξαρτημένη από το κράτος κοινωνία παραμποδίζουν την ανάπτυξη μιας αυτόνομης δυναμικής εκσυγχρονισμού.

Το κράτος, που μέχρι σήμερα είχε παίξει το ρόλο του από μηχανής θεού, δεν είναι πια σε θέση να επεξεργαστεί και να διαμορφώσει τις αναγκαίες μακροπρόθεσμες εκσυγχρονιστικές στρατηγικές. Το τεράστιο δημοσιονομικό έλλειμμα και η συντηρημένη με αυτο οικονομική κρίση δείχνουν ότι βρίσκεται σε αδιέξοδο. Η επέκταση των διανεμητικών λειτουργιών του κράτους, που είχε καθιερωθεί ως το κύριο εργαλείο προσαρμογής της ελληνικής κοινωνίας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πια. Η πολιτεία δεν έχει πόρους να επιμερίσει, γιατί η αποδοτικότητα του φορολογικού συστήματος, όπως αυτό λειτουργεί σήμερα, έχει εξαντληθεί. Η χρησιμοποίηση πόρων που προέρχονται από εξωτερικό δανεισμό αποκλείεται και

γιατί αποτελεί την πλέον ανωρθολογική λύση, αλλά και γιατί η δανειοληπτική ικανότητα της χώρας είναι πια περιορισμένη.

Το αδιέξοδο αυτό δεν είναι μόνον οικονομικό. Αντίθετα, δημιουργεί πιέσεις και εγκυμονεί κινδύνους για τη λειτουργία των ίδιων των δημοκρατικών μας θεσμών. Το κράτος παροχών στηρίζεται στο συγκεντρωτισμό της εξουσίας.

Η ανεπάρκεια των πόρων για τη στήριξη μιας τέτοιας πολιτικής οδηγεί αναγκαστικά στην κεντρική κατανομή τους με τη δικαιολογία του περιορισμού της σπατάλης και της αύξησης της αποτελεσματικότητας. Στην ουσία όμως, η κεντρική κατανομή των πόρων εξυπηρετεί, πολιτικές σκοπιμότητες, ενώ παράλληλα στηρίζεται στην αυθαιρεσία, αφού έτσι μόνον μπορεί να ανταποκριθεί στις πελατειακές υποχρεώσεις. Ευρύτερες συναινετικές διαδικασίες και προσαρμογές εξισορρόπησης των κοινωνικών συμφερόντων, που θα έκαναν το σύστημα πιο δίκαιο, δεν συμβιβάζονται με πολιτικές σκοπιμότητες.

Ακόμα ένα τέτοιο σύστημα δεν είναι προσαρμόσιμο σε νέες κοινωνικές ανάγκες. Μόνο μέσο επιβίωσης του είναι η συνεχής επέκτασή του και η ένταξη νέων κοινωνικών ομάδων στην διανομή των πόρων. Όμως, σε περίπτωση που, όπως σήμερα, οι πόροι έχουν εξαντληθεί, η αναγκαία αναδιανομή συναντά τη σθεναρή άρνηση των κοινωνικών ομάδων που το στηρίζουν.

Συγκεντρωτισμός, αυθαιρεσία, αδυναμίες προσαρμογής αναπαράγονται και οδηγούν σε μια κοινωνία που διακρίνεται είτε από ακινησία, που εμποδίζει τον εκσυγχρονισμό και τον εκδημοκρατισμό της, είτε από αρνητικές συμπεριφορές που δημιουργούν οικονομική και πολιτική κρίση.

Ενας νέος τρόπος άσκησης εξουσίας είναι αναγκαίος όχι μόνο για να αντιμετωπίσει η χώρα τις πιέσεις του διεθνούς περιβάλλοντος αλλά και για να προχωρήσει ο εκσυγχρονισμός και ο εκδημοκρατισμός της κοινωνίας μας.

(Συνέχεια στο αυριανό μας φύλλο)

Οι ψυχικές ασθένειες αρχίζουν πολύ νωρίς

Τα παιδιά και οι έφηβοι κινδυνεύουν να αναπτύξουν ψυχικές ασθένειες σε ηλικίες νεαρότερες απ' όσο οι ψυχίατροι πίστευαν ως τώρα. Αυτό είναι το συμπέρασμα μιας νέας έρευνας του Εθνικού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας των Ηνωμένων Πολιτειών.

"Η νέα έρευνα", λέει ο διευθυντής του Ινστιτούτου δρ. Λιούις Τζαντ, "δείχνει ότι οι νέοι κάτω των 20 ετών είναι στην κρισιμότερη ηλικία για να αναπτύξουν κατ'άθλιψη, μανιοκατάθλιψη, φοβίες και εθισμό σε τοξικές ουσίες".

Η μελέτη βασίστηκε σε δεδομένα που συνέλεξαν οι ερευνητές του Ινστιτούτου, μετά από ερωτήσεις που έκαναν σε 18.000 ανθρώπους, σε πέντε πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών, μεταξύ των ετών 1980 και 1984. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη έρευνα που έγινε ποτέ στο γενικό πληθυσμό των ΗΠΑ, σχετικά με ψυχικές ασθένειες.

Οι ερευνητές συνέκριναν τα ευρήματα της έρευνας με τις ηλικίες εμφάνισης ψυχικών ασθενειών, οι οποίες αναφέρονται στην πιο πρόσφατη έκδοση ενός έγκυρου "εγχειριδίου ψυχιατρικών διαταραχών". Οι ερευνητές διαπίστωσαν σημαντικές διαφορές στα στατιστικά στοιχεία.

Παραδείγματος χάρι, στο εγχειρίδιο αναφέρεται ότι η ηλικία εμφάνισης του αλκοολισμού είναι "συνήθως προς το τέλος της δεκαετίας των 20, 30 και 40 ετών".

Η έρευνα του Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας βρήκε, ότι "ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος στις ηλικίες μεταξύ 15 και 19 ετών". Αυτή είναι επίσης η πιο επικίνδυνη ηλικία για την κατάθλιψη ορισμένες διαταραχές πανικού, τη μανιοκατάθλιψη και την κατάχρηση τοξικών ουσιών.

Όπως λέει ο Φρ. Φρέντερικ Γκούντγουιν, επικεφαλής της Διεύθυνσης Οικονομικών, Κατάχρησης Φαρμακευτικών Ουσιών και Ψυχικής Υγείας, χάρη στη νέα έρευνα "έξομα τώρα ότι τα προγράμματα πρόληψης, ανίχνευσης και θεραπείας πρέπει

να αρχίζουν νωρίτερα.

Επειδή πιστεύεται ότι η κατάθλιψη είναι ο κύριος παράγοντας που οδηγεί στην αυτοκτονία περίπου 2.000 εφήβους το χρόνο στις ΗΠΑ, η ομάδα του Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας πιέζει τους υπεύθυνους των σχολείων και τους γονείς να παρατηρούν με μεγαλύτερη προσοχή τους εφήβους, που παρουσιάζουν σημεία κατάθλιψης - όπως απώλεια ευχαρίστησης στις

συνήθειες δραστηριότητας, απώλεια ενέργειας, αίσθημα κατάρκειας, ξαφνικά προβλήματα στο σχολείο και ανησυχητικές αλλαγές στη συμπεριφορά.

Οι περισσότερες από αυτές τις διαταραχές μπορούν να θεραπευτούν αποτελεσματικά.

BERGINA TV

Έχετε μεράκι και γνωρίζετε την βιντεοκάμερα; Θέλετε να ασχοληθείτε επαγγελματικά; Επικοινωνήστε μαζί μας. Τηλ. 21.051 κ. Τ. Τάσκο.